

ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง Regulation of Quality Certification Affected to Efficiency of Quality Certification of Accounting Offices in Lampang Province

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์^{1*}

¹คณะบัญชี วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลำปาง

เลขที่ 173/1 ถนนพหลโยธิน ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี และ 2) ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง ประชากร คือ หัวหน้าสำนักงานบัญชี จำนวน 31 คน และผู้ช่วยผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชีแห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 62 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติอนุมานวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี มีดังนี้คือ เห็นควรมีการรับรองคุณภาพ ร้อยละ 58.06 มีความพร้อมต่อการรับรอง ร้อยละ 41.94 และมีความต้องการได้รับช่วยเหลือ ร้อยละ 29.03 และ 2) ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีมีระดับมากที่สุดในด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.440) ด้านประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.495) และข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง มีคะแนนเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี การติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี และความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงาน

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: pont_an@hotmail.com

บัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นหากสำนักงานบัญชีใดได้รับการรับรองก็เท่ากับเป็นการรับรองเบื้องต้นแล้วว่า สำนักงานบัญชีนั้นมีมาตรฐานการทำงานที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่สนใจจะใช้บริการ

คำสำคัญ

ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี การรับรองคุณภาพ สำนักงานบัญชี

Abstract

The purpose of this research were 1) to situation of accounting offices affected to readiness and need to quality certification of accounting offices and 2) regulation of quality certification affected to efficiency of quality certification of accounting offices in Lampang Province. The population are 31 head of accounting offices and 31 assistant accountant in accounting offices total 62 people. The research tool was questionnaire. The descriptive statistics was applied to analyze: percentage, frequency, average and Multiple regression analysis.

The results showed that 1) situation of accounting offices affected to readiness and need to quality certification of accounting offices as follow: opinion , readiness and need to quality certification of accounting office are 58.06 ,41.94 and 29.03, subsequently. And 2) regulation of quality certification was maximum in document management of accounting offices ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.440) , efficiency of quality certification of accounting offices ($\bar{X}$ = 4.54, S.D.= 0.495) and the highest regulation of quality certification affected to efficiency in quality certification of accounting offices in Lampang Province follow by processes related to customer of accounting offices, regulation in ethics of accounting offices, document management of accounting offices, operations of accounting offices, human resource management of accounting offices, monitoring of accounting offices, responsibility of head of accounting offices and also statistically significant at the 0.05 level. Therefore, quality certification of accounting offices means that it has a good standards that could create reliability and confidence to customers.

Keywords

Regulation of Quality Systems Accounting Offices, Quality Certification, Accounting Offices

บทนำ

ภายใต้หลักการที่ว่า การจัดทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการได้ จากการสำรวจเบื้องต้น (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) พบว่า มีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้าพิจารณาแล้วว่าสำนักงานบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ธุรกิจจัดทำงบการเงินอย่างครบถ้วน ถูกต้อง สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงินในด้านการตัดสินใจการลงทุนซึ่งจะเป็นผลกระทบในภาพรวมต่อเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สำนักงานบัญชีปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยอ้างอิงจากมาตรฐานสากล กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ผลักดันให้มีโครงการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีขึ้นมา เพื่อให้เกิดสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ เป็นตัวอย่างสำนักงานบัญชีที่ดีอันควรยึดถือและปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างทางเลือกให้ธุรกิจได้มีโอกาสใช้บริการสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)

จากแนวคิดของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่จัดให้มีโครงการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีตามประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558 และแนวคิดข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำกับและพัฒนาสำนักงานบัญชีให้มีการจัดทำบัญชีแก่ผู้ประกอบการธุรกิจและของตนเองให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีรวมทั้งเพื่อพัฒนาและยกระดับสำนักงานบัญชีให้มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปซึ่งประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี 2) ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี 3) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี 4) การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี 5) การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี 6) การติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี 7) การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) โดยปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สำนักงานบัญชีมีแนวทางในการพัฒนาการให้บริการลูกค้าอย่างมีคุณภาพต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การที่สำนักงานบัญชีได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีการบริการที่ดีมีคุณภาพย่อมส่งผลให้การจัดทำบัญชีของธุรกิจส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีข้อมูลทางการเงินและรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ใช้งบการเงิน ผู้ลงทุน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันประเทศไทยมีสำนักงานบัญชีทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2557) จำนวน 5,603 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 จำนวน 401 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.71 สำนักงานบัญชีของไทยที่ได้รับการรับรองสำนักงานบัญชีคุณภาพรวมทั้งสิ้น 106 แห่ง แบ่งเป็นสำนักงานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 50 แห่งและตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคจำนวน 56 แห่ง เป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคเหนือเพียง 17 แห่ง ซึ่งเป็นสัดส่วนจำนวนที่น้อยมาก (สำนักงานบัญชีคุณภาพ, 2558)

นอกจากนี้ จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีแผนในการรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภาคเหนือตอนบนจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญและ

เตรียมรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง, 2558) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี ตลอดจนข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง แต่ภายในจังหวัดลำปางก็ยังไม่มีการรับรองคุณภาพ (สำนักงานบัญชีคุณภาพ, 2558) เพื่อวิเคราะห์ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี ซึ่งคาดว่าจะสามารถใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์แก่สำนักงานบัญชีในการเตรียมความพร้อมที่จะขอรับรองคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานการทำงานที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่สนใจจะใช้บริการต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี
2. เพื่อศึกษาข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง

วิธีการวิจัย

ประชากรในการวิจัยได้แก่ สำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดลำปาง จำนวน 31 แห่ง (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดลำปาง, 2558) โดยเก็บข้อมูลหัวหน้าสำนักงานบัญชีและผู้ช่วยผู้ทำบัญชี แห่งละ 1 คน รวมทั้งหมด 62 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานบัญชี 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการต่อการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง 4) ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีและประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี และ 5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีผลต่อการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี

การตรวจสอบเครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha จำนวน 8 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.961 2) ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.915 3) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.924 4) การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.912 5) การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.851 6) การติดตามตรวจสอบ ของสำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.881 และ 7) การจัดการเอกสารของ

สำนักงานบัญชี มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.858 8) ด้านประสิทธิผลการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.768 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยมีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, 1978, 89)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานบัญชี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ และร้อยละ 2) สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการต่อการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา 3) วิเคราะห์ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale จำนวน 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) โดย 1 หมายถึง น้อยที่สุด และ 5 หมายถึง มากที่สุด และ 4) วิเคราะห์ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี โดยใช้สถิติอนุमानวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณแบบ Enter จากสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (QUCAC) และตัวแปรอิสระ (MANAGE, ETHIC, CUSTOMER, RESOURCE, PERFORM, FOLLOW, DOCUMENT) ได้ดังนี้

$$QUCAC = \beta_1 \text{ RESPONS} + \beta_2 \text{ ETHIC} + \beta_3 \text{ CUSTO} + \beta_4 \text{ RESOU} + \beta_5 \text{ PERFORM} + \beta_6 \text{ FOLLOW} + \beta_7 \text{ DOCUMENT}$$

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ กรอบแนวคิด “ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี” ตามประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) เป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี

- 1) ความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี
- 2) ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี
- 3) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี
- 4) การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี
- 5) การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี
- 6) การติดตาม ตรวจสอบของสำนักงานบัญชี
- 7) การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี

ประสิทธิภาพการรับรองคุณภาพ
สำนักงานบัญชี

ผลการวิจัย

1) ด้านสภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 77.40 มีอายุตั้งแต่ 39 ปี ขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 80.60 มีประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 และมีการปฏิบัติงานเต็มเวลา จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.50

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานบัญชี พบว่า สำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่มีระยะเวลาการให้บริการด้านการจัดทำบัญชีเป็นระยะเวลา 5-10 ปี จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.90 มีจำนวนลูกค้าตั้งแต่ 50 รายขึ้นไป ถือเป็นขนาดใหญ่ จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.60 และมีผู้ช่วยผู้ทำบัญชีทั้ง 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้ช่วยผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในสาขาบัญชีระดับปริญญาตรี จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.30

สำนักงานบัญชีรับทราบเกี่ยวกับประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558 และข้อกำหนดการรับรองของสำนักงานบัญชี ทั้งหมด 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการต่อการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง พบว่า 1) **ด้านความคิดเห็นต่อการรับรองคุณภาพ** สำนักงานบัญชีจำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 58.06 เห็นว่ามีความสำคัญและคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ควรมีการรับรองคุณภาพ เพื่อให้สำนักงานบัญชีมีมาตรฐาน ลูกค้ามีความมั่นใจในการรับบริการและมีความน่าเชื่อถือในการทำงานที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานบัญชี ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชี แต่เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลแต่ก็มีสำนักงานบัญชีที่ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.94 ซึ่งอาจเป็นเพราะเพิ่งเริ่มดำเนินการในระยะเวลา 1-5 ปี 2) **ด้านความพร้อมต่อการรับรองคุณภาพ** มีสำนักงานบัญชีที่มีความพร้อม จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 41.94 ที่มีความพร้อมในระดับหนึ่งต่อการรับรองคุณภาพ เนื่องจากมีการเตรียมการเข้าสู่กระบวนการรับรองตามเงื่อนไขและต้องการพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับ และมีสำนักงานที่ไม่พร้อม จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.58 ที่ยังมีการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเงื่อนไขและไม่พร้อมในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีสำนักงานบัญชีที่ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.48 ซึ่งอาจเป็นเพราะเพิ่งเริ่มดำเนินการในระยะเวลา 1-5 ปี 3) **ด้านความต้องการช่วยเหลือในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี** มีสำนักงานบัญชีจำนวน 9 แห่ง ซึ่งเป็นคิดเป็นร้อยละ 29.03 ต้องการให้มีการให้ความรู้ คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนการอบรมแก่สำนักงานบัญชีและมีสำนักงานบัญชี จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.97 ที่ไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากสำนักงานบัญชีมีความพร้อมในการเข้ารับการรับรองคุณภาพอยู่แล้ว

2) ด้านข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง

ผลการวิจัยพบว่า ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีมีคะแนนเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.440) ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.448) ด้านการจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.444) ด้านการติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.450) ด้านข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.461) ด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.372) และด้านการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.487) ส่วนด้านประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.495)

และจากผลวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมานวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ พบว่า ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter

ตัวแปรอิสระ	ประสิทธิภาพการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-Value
	B	Std. Error	Beta		
Constant	.115	.210		.547	.587
ความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี	-.201	.076	-.151	-2.650	.011
ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี	1.261	.395	1.175	3.193	.002
กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี	1.672	.283	1.513	5.907	.000
การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี	.820	.080	.735	10.306	.000
การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี	-.846	.272	-.832	-3.110	.003
การติดตาม ตรวจสอบของสำนักงานบัญชี	-.735	.234	-.668	-3.148	.000
การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี	-1.002	.191	-.890	-5.239	.000

$R^2 = .944$, Adjusted $R^2 = .937$, $F = 130.122$

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี การจัดการเอกสารของ

สำนักงานบัญชี การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี การติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี และความรับผิดชอบต่อผู้บริหารของสำนักงานบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีแต่ละด้าน พบว่า การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชีมีค่าคะแนนมากที่สุดเนื่องจากสำนักงานบัญชีมักมีเอกสารเข้าออกหลายประเภทเป็นจำนวนมากและมีความแตกต่างกัน เอกสารบางชิ้นมีประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในโอกาสต่อไป หรือใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง ฉะนั้นถ้าสำนักงานบัญชีมีการดำเนินการด้านเอกสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดเก็บเอกสารที่ดีอย่างเป็นระบบจะทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว การจัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบนั้นนอกจากจะทำให้การค้นหาค้นหาสะดวกขึ้นแล้ว ยังช่วยทำให้สภาพแวดล้อมในที่ทำงานดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ สิมมาสุข และ ศิริพร พรหมนา (2558) ที่พบว่า ภาพรวมด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก

ส่วนด้านประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี มีคะแนนระดับมากที่สุดทั้งด้านการมีระบบคุณภาพของสำนักงานบัญชี ซึ่งเป็นประสิทธิภาพที่ประกอบด้วยนโยบายคุณภาพและกระบวนการที่เป็นลายลักษณ์อักษรเหมาะสมกับสำนักงานบัญชีและมีการสื่อสารให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานบัญชีทราบโดยทั่วถึงโดยมีการปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ เย็นจะบก และ กมลรัฐ อินทรทัศน (2556) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพไว้ 5 ข้อ ได้แก่ การทำตัวให้เป็นคนงานที่ดี การรักษามารยาทและระเบียบในที่ทำงาน การสร้างบรรยากาศสดใสในที่ทำงาน การสร้างสัมพันธภาพที่ดี และการสื่อสารในองค์กรหรือในการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องการสื่อสารภายในองค์กรนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงานร่วมกันของบุคลากรทั้งการสื่อสารภายในองค์กรและนอกองค์กร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรภายในองค์กรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพ

และผลการวิเคราะห์ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง โดยมีคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าของสำนักงานบัญชี เนื่องด้วยสำนักงานบัญชีเป็นธุรกิจในรูปแบบการให้บริการและมีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) ดังนั้นในกรณีนี้ลูกค้ามอบหมายให้สำนักงานบัญชีเป็นผู้กระทำการใดๆ แทน เช่น การนำส่งภาษีของลูกค้า การนำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมซึ่งสำนักงานบัญชีต้องนำส่งและดำเนินการให้ครบถ้วนตามที่ลูกค้ามอบหมาย จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงระวี อยู่ทอง (2556) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบและปัญหาในการให้บริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย และพบว่ารูปแบบในการให้บริการของสำนักงานบัญชี คือ ด้านการให้บริการจัดทำบัญชีและงบการเงินจัดทำภาษียื่นสรรพากรและการนำส่งประกันสังคมมากที่สุด

ด้านข้อกำหนดทางด้านการจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดทำบัญชีและนำเสนอการเงินของกิจการเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกิจการ ดังนั้นจึงของ กิจการ ประเด็นนี้ ประเด็นนี้ ประเด็นนี้ และ ลักษณะ เกตุเตียน (2557) ที่กล่าวว่าผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีควรเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชีโดยจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในการจัดทำบัญชีและนำเสนอการเงินให้ถูกต้องเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และสอดคล้องกับเพญธิดา พงษ์ธานี (2552) ที่พบว่าสำนักงานบัญชีมีความสามารถด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชีมากที่สุดด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี ซึ่งสำนักงานบัญชีต้องจัดเก็บข้อมูลของลูกค้าและของตนเองในลักษณะที่ป้องกันความเสียหาย สูญเสียหรือเสื่อมสภาพและกำหนดเวลาจัดเก็บตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ สิมมาสุข และ ศิริพร พรหมนา (2558) ที่พบว่า ภาพรวมด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชีมีความคิดเห็นในระดับมาก

ด้านการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี สำนักงานบัญชีต้องมีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและต้องจัดให้มีการกำกับดูแลความคืบหน้าของงานและคอยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับงานนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภทรวดี วิบูลสมบัติ (2556) ที่พบว่า มีผลด้านคุณภาพของผู้ทำบัญชีว่ามีความรู้และมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กฎหมายพาณิชย์มาตรฐานการบัญชี ในระดับมากและทำนองเดียวกับงานวิจัยของ กาญจนา นันทพันธ์ (2555) ที่พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อกำหนดการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สำนักงานบัญชีต้องมีการชี้แจงบุคลากรให้เข้าใจชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ของงาน และมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมตามความจำเป็น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ สำนักงานบัญชีต้องจัดให้มีการกำกับดูแลความคืบหน้าของงานและคอยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ ที่เกิดขึ้นกับงาน

ด้านการจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี ไม่ว่าจะเป็น เครื่องมืออุปกรณ์ หรือทรัพยากรบุคคลต่างก็เป็นสิ่งสำคัญซึ่งสำนักงานบัญชีต้องจัดการและบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำบัญชีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบุคลากรหรือผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีต้องมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภทรวดี วิบูลสมบัติ (2556) ที่ศึกษาเรื่องคุณภาพของสำนักงานบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง โดยมีผลด้านคุณภาพของผู้ทำบัญชีที่มีความรู้และมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กฎหมายพาณิชย์มาตรฐานการบัญชี ในระดับมาก

ด้านการติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี หากพบปัญหาจากการติดตามตรวจสอบสำนักงานบัญชีต้องดำเนินการวิเคราะห์หาสาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไข เพื่อให้มั่นใจว่าปัญหาดังกล่าวจะไม่เกิดซ้ำ ซึ่งสำนักงานบัญชีต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนเองตามช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนธุรกิจและข้อกำหนดของกฎหมาย โดยการตรวจสอบนี้จะกระทำโดยตนเองหรือบุคลากรภายนอกก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ สิมมาสุข และ ศิริพร พรหมนา

(2558) เรื่อง คุณภาพการจัดการสำนักงานบัญชีในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่พบว่า มีความคิดเห็นภาพรวมด้านการติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชีในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานบัญชีมีกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดคุณภาพสำนักงานบัญชี มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและการหาแนวทางแก้ไข การบันทึกผลการติดตาม ตรวจสอบและการเก็บรักษา เพราะการติดตามประเมินผลเป็นวิธีการช่วยให้ลูกค้ามีความมั่นใจว่าระบบการทำงานมีประสิทธิภาพซึ่งมีการติดตามประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงาน และการประเมินผลเป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชี ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและมีอำนาจสูงสุดในการบริหารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2552) ที่ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย พบว่า นโยบายและกระบวนการของสำนักงานบัญชีในด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อนโยบายและกระบวนการของสำนักงานบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชี ซึ่งคล้ายกับภุชญา ตาวิญโญ (2555) ที่ศึกษา งานวิจัย เรื่อง ปัญหาการพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัญหาด้านความรับผิดชอบของผู้บริหารสำนักงานบัญชีที่เป็นต้นนี้เนื่องจากผู้บริหารคือ ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในหน่วยงานที่ให้บริการด้านการจัดทำบัญชีและเป็นผู้นำองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ดังที่ รัตติกรณ จงวิศาล (2545) ได้สรุปว่าผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและการจัดการองค์การ

สรุป

ผลการวิจัยด้านสภาพปัจจุบันของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่มีต่อความพร้อมและความต้องการในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี พบว่า 1) สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการรับรองคุณภาพเนื่องจากเห็นความสำคัญและคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีควรมีการรับรองคุณภาพเนื่องด้วยสำนักงานบัญชีเป็นธุรกิจรูปแบบการให้บริการและมีนิติบุคคลจำนวนมากที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สำนักงานบัญชีประสบความสำเร็จทางธุรกิจคือ คุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยความมุ่งมั่น เอาใจใส่และการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสำนักงานบัญชี 2) สำนักงานบัญชีบางส่วนมีความพร้อมต่อการรับรองคุณภาพ สำนักงานบัญชีได้มีการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชี แต่บางส่วนที่ไม่พร้อมในส่วนของการค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นจากกระบวนการเข้าสู่การรับรองคุณภาพ และ 3) มีสำนักงานบัญชีส่วนน้อยที่มีความต้องการด้านได้รับความรู้ คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนการอบรมแก่สำนักงานบัญชีในเรื่องการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อกำหนดการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการรับรองคุณภาพของสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปาง มีคะแนนเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี การจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชี การปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี การจัดการทรัพยากรของสำนักงานบัญชี การติดตาม ตรวจสอบของสำนักงานบัญชี และความรับผิดชอบของผู้บริหารของสำนักงานบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด ซึ่งเป็นสถาบันที่ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจโดยตรงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ความรู้ ข้อเสนอแนะและความช่วยเหลือตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อผลประโยชน์ที่สำนักงานบัญชีจะได้รับเมื่อผ่านการรับรองคุณภาพ หากสำนักงานบัญชีใดได้รับการรับรองก็เท่ากับเป็นการรับรองเบื้องต้นแล้วว่า สำนักงานบัญชียุทธศาสตร์นั้น มีมาตรฐานการทำงานที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่สนใจให้ใช้บริการ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างการได้เปรียบคู่แข่งขันและเป็นการยกระดับคุณภาพของสำนักงานบัญชีไทยสู่มาตรฐานสากล สร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่สนใจในการใช้บริการต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่ยังไม่ได้รับการรับรองคุณภาพดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาข้อมูลจากสำนักงานบัญชีในจังหวัดอื่นๆ ซึ่งอาจได้ผลการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป หรืออาจทำการศึกษาในสำนักงานบัญชีที่ได้รับการรับรองคุณภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางการพัฒนาให้แก่สำนักงานบัญชีที่ยังไม่ได้รับการรับรองคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). **ประกาศ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.
- กาญจนา นันทพันธ์. (2555). **ความคิดเห็นของผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อหลักเกณฑ์การรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า**. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ. (2555). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซินเนียร์แอนดี้.
- ประดิษฐ์ ประดับศิลป์ และ ลักษณะ เกตุเตียน. (2557). **จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครต่อการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงิน ที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะ สิมมาสุข และ ศิริพร พรหมนา. (2558). **คุณภาพการจัดการสำนักงานบัญชีในจังหวัดอุดรธานี**. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2559, จาก <http://e-article.plu.ac.th/files/2558/macc581103.pdf>.
- ภัทรวดี วิบูลสมบัติ. (2556). **คุณภาพของสำนักงานบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง**. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2559, จาก <http://e-article.plu.ac.th/index.php/2556/17-acc/4-acc560006>.
- ภูริชญา ตาวิญโญ. (2555). **ปัญหาการพัฒนาคุณภาพสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง. (2558). **แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560) ฉบับทบทวน**. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2558, จาก http://www.lampang.go.th/strategic/index_pl.htm.
- พรทิพย์ เย็นจะบก และ กมลรัฐ อินทรทัศน์. (2556). **กระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข**.

สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2559, จาก <https://pirun.ku.ac.th/~agrpct/envelop/working%20process1.doc/>.
เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชี**

ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สำนักงานบัญชีคุณภาพ. (2558). **รายชื่อสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคเหนือ.** สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=6153.

สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดลำปาง. (2558). **บัญชีธุรกิจ.** สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.dbd.go.th/lampang/more_news.php?cid=13.

แสงระวี อยู่ทอง. (2556). รูปแบบและปัญหาในการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย.

วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ. 4(2), 89-102.

Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric Theory.** (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.